TRIBUNALENS DOM (sjätte avdelningen i utökad sammansättning)

den 16 juni 2011 *

I mål T-194/06,

SNIA SpA, Milano (Italien), företrätt av advokaterna A. Santa Maria, C. Biscaretti di Ruffia och E. Gambaro,

sökande,

mot

Europeiska kommissionen, inledningsvis företrädd av V. Di Bucci och F. Amato, därefter av Di Bucci och V. Bottka, samtliga i egenskap av ombud,

svarande,

angående en talan om delvis ogiltigförklaring av kommissionens beslut K(2006) 1766 slutlig av den 3 maj 2006, om ett förfarande enligt artikel 81 [EG] och artikel 53 i EES-avtalet (ärende COMP/F/38.620 – Väteperoxid och perborat), i den mån som det berör sökanden,

meddelar

* Rättegångsspråk: italienska.

TRIBUNALEN (sjätte avdelningen i utökad sammansättning)

sammansatt av tillförordnade ordföranden V. Vadapalas (referent), samt domarna A. Dittrich och L. Truchot,

justitiesekreterare: förste handläggaren J. Palacio González,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 19 maj 2010,

följande

Dom

Bakgrund till tvisten

1 Sökanden, SNIA SpA, är ett bolag bildat enligt italiensk rätt. Vid tidpunkten för de faktiska omständigheterna i målet var sökanden, med ett aktieinnehav på 53–59 procent, den största aktieägaren i Caffaro SpA (nedan kallat ex-Caffaro), som i sin tur innehade 100 procent av aktiekapitalet i bolaget Industrie Chimiche Caffaro SpA (som ombildades till Caffaro SpA och därefter till Caffaro Srl) (nedan kallat Caffaro). Caffaro saluförde natriumperborat fram till och med år 1999. År 2000 fusionerades ex-Caffaro med sökanden, som övertog innehavet av hela aktiekapitalet i Caffaro.

2 I november 2002 informerade Degussa AG Europeiska gemenskapernas kommission om att det förekom konkurrensbegränsande samverkan på marknaderna för väteperoxid och natriumperborat och ansökte om att kommissionens meddelande om immunitet mot böter och nedsättning av böter i kartellärenden (EGT C 45, 2002, s. 3) skulle tillämpas.

3 Degussa försåg kommissionen med materiella bevis. Tack vare dessa bevis kunde kommissionen den 25 och den 26 mars 2003 genomföra kontroller i ett antal företags lokaler.

4 Kommissionen riktade den 26 januari 2005 ett meddelande om invändningar till sökanden och övriga berörda företag. Sökanden besvarade meddelandet om invändningar den 25 mars 2005.

5 Efter det att de berörda företagen hade hörts antog kommissionen beslut K(2006) 1766 slutlig av den 3 maj 2006 om ett förfarande enligt artikel 81 [EG] och artikel 53 i EES-avtalet mot Akzo Nobel NV, Akzo Nobel Chemicals Holding AB, EKA Chemicals AB, Degussa, Edison SpA, FMC Corp., FMC Foret SA, Kemira Oyj, Air liquide SA, Chemoxal SA, sökanden, Caffaro, Solvay SA, Solvay Solexis SpA, Total SA, Elf Aquitaine SA och Arkema SA (ärende COMP/F/38.620 – Väteperoxid och perborat) (nedan kallat det angripna beslutet). En sammanfattning av detta beslut publicerades i *Europeiska unionens officiella tidning* den 13 december 2006 (EUT L 353, s. 54). Beslutet delgavs sökanden genom en skrivelse av den 8 maj 2006.

Det angripna beslutet

6 I det angripna beslutet uppgav kommissionen att mottagarna av beslutet hade deltagit i en enda fortlöpande överträdelse av artikel 81 EG och artikel 53 i EES-avtalet, som avsåg väteperoxid och den vidareförädlade produkten natriumperborat (skäl 2 i det angripna beslutet).

7 Den konstaterade överträdelsen bestod främst i att konkurrenter utbytte kommersiellt viktiga och konfidentiella upplysningar om marknaden och företagen, begränsade och kontrollerade produktionen liksom produktionens potentiella och faktiska kapacitet, fördelade marknadsandelar och kunder samt fastställde och övervakade målpriser.

8 Sökanden och Caffaro ålades ”gemensamt och solidariskt” ansvar för överträdelsen (skälen 407–412 i det angripna beslutet).

9 I artikel 1 k i det angripna beslutet angavs att sökanden hade överträtt artikel 81.1 EG och artikel 53 i EES-avtalet genom att delta i den aktuella överträdelsen från den 29 maj 1997 till den 31 december 1998.

10 Enligt artikel 2 g i det angripna beslutet ålade kommissionen sökanden att ”gemensamt och solidariskt” med Caffaro betala böter på 1,078 miljoner euro.

Förfarandet och parternas yrkanden

11 Sökanden väckte förevarande talan genom ansökan som inkom till förstainstansrättens kansli den 18 juli 2006.

12 På grund av ändringen i sammansättningen av förstainstansrättens avdelningar förordnades referenten att tjänstgöra på sjätte avdelningen, och målet tilldelades, efter det att parterna hörts, följaktligen denna avdelning i utökad sammansättning.

13 Då en ledamot på den sjätte avdelningen var förhindrad att döma i målet, utsåg förstainstansrättens ordförande, med stöd av artikel 32.3 i rättegångsreglerna, en annan domare för att uppnå en full avdelning.

14 På grundval av referentens rapport beslutade tribunalen att inleda det muntliga förfarandet. Parterna utvecklade sin talan och svarade på tribunalens frågor vid förhandlingen den 19 maj 2010.

15 Eftersom en av avdelningens ledamöter var förhindrad att delta i överläggningarna, avstod den yngste domaren enligt den i artikel 6 i tribunalens rättegångsregler fastställda ordningen, i enlighet med artikel 32 i rättegångsreglerna, från att delta i överläggningarna, vilka fortsatte med de tre domare som har undertecknat denna dom.

16 Sökanden har yrkat att tribunalen ska

— ogiltigförklara det angripna beslutet, i den del sökanden är bland de företag som beslutet är riktat till och sökanden, solidariskt med Caffaro, har ålagts böter, samt

— förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

17 Kommissionen har yrkat att tribunalen ska

— ogilla talan, och

— förplikta sökanden att ersätta rättegångskostnaderna.

Rättslig bedömning

Parternas argument

18 Sökanden har gjort gällande att kommissionen gjorde sig skyldig till felaktig rättstillämpning och en uppenbart felaktig bedömning, missuppfattade de faktiska omständigheterna samt åsidosatte motiveringsskyldigheten genom att hålla sökanden solidariskt ansvarig för Caffaros rättsstridiga beteende.

19 För det första har kommissionen inte visat att sökanden utövade ett avgörande inflytande över Caffaro.

20 Sökanden har hävdat att bolaget hölls solidariskt ansvarigt för överträdelsen på grund av att det var den största aktieägaren i ex-Caffaro, med ett innehav på 53–59 procent av aktiekapitalet i detta bolag, och att Caffaro således kontrollerades ”indirekt” av sökanden. Denna kontroll, som följer av kopplingarna mellan de tre bolagen, räcker inte för att tillskriva sökanden ansvar för överträdelsen.

21 Eftersom det inte föreligger ett hundraprocentigt ägandeförhållande mellan de berörda bolagen, kunde kommissionen inte presumera att sökanden hade utövat ett avgörande inflytande på Caffaros beteende. I synnerhet styrker inte den omständigheten att sökanden godkände den interventionsplan till följd av vilken Caffaro lämnade marknaden för natriumperborat (skäl 411 i det angripna beslutet) att sökanden utövade ett avgörande inflytande över detta bolag.

22 För det andra har kommissionen inte visat att ex-Caffaro utövade ett avgörande inflytande över Caffaro.

23 Ett moderbolag kan inte hållas ansvarigt enbart på grundval av att det innehar hela aktiekapitalet i dotterbolaget och kommissionen har i förevarande fall inte lagt fram några ytterligare omständigheter som visar på moderbolagets faktiska utövande av ett avgörande inflytande.

24 För det tredje var det fel av kommissionen att grunda sig på att ex-Caffaro inkorporerats i sökanden.

25 Sökanden anser att kommissionen inte kunde visa att bolaget hade utövat något inflytande över Caffaro, och att den därför ändrade sitt tillvägagångssätt mellan meddelandet om invändningar och det angripna beslutet genom att åberopa nya argument grundade på ex-Caffaros och sökandens fusion. För det första ägde denna fusion rum efter det att Caffaro hade lämnat marknaden för natriumperborat. För det andra har kommissionen inte visat att ex-Caffaro utövade ett avgörande inflytande över Caffaro.

26 Kommissionens tillvägagångssätt strider mot rättspraxis i fråga om företagsöverlåtelser. Ex-Caffaro efterträddes av företaget Caffaro, som var verksamt inom den kemiska sektorn. Tillgångarna motsvarande natriumperboratverksamheten överläts till Solvay år 1999. De materiella resurser som medverkade till överträdelsen avlägsnades således långt före det att den aktuella fusionen ägde rum. Ingen ur ledningen eller styrelsen för Caffaro eller ex-Caffaro anställdes av sökanden till följd av fusionen.

27 Mot bakgrund av dessa omständigheter föreligger det ingen ekonomisk och funktionell kontinuitet mellan ex-Caffaro och sökanden, utan på sin höjd mellan ex-Caffaro och Caffaro. Detta förhållande stöds av kommissionens beslutspraxis.

28 Vidare redogjorde kommissionen inte i tillräcklig utsträckning för skälen till att sökanden hölls ansvarig för överträdelsen.

29 Sökanden har i sin replik hävdat att det följer av kommissionens tillvägagångssätt under undersökningen, vilket bekräftas i det angripna beslutet, att sökanden tillskrevs ansvar på grundval av att bolaget utövade ett avgörande inflytande över Caffaro.

30 Det framgår av skäl 411 i det angripna beslutet att sökanden hölls ansvarig på grundval av sitt förhållande till Caffaro och, i synnerhet, kopplingarna mellan Caffaro och sökanden när det gäller personer ur ledningen samt sökandens inflytande över beslutsprocessen i Caffaro.

31 I punkt 350 i meddelandet om invändningar fann kommissionen att sökanden hade utövat ett avgörande inflytande över ”sitt dotterbolag Caffaro”, med hänvisning till att sökanden, vid tidpunkten för överträdelsen, var den största aktieägaren i ex-Caffaro och till att Caffaro, i fråga om beslutsprocessen inom bolaget, befann sig i en beroendeställning i förhållande till sökanden. I det angripna beslutet prövade och underkände kommissionen de argument som sökanden hade anfört i sitt svar på meddelandet om invändningar, vilka framför allt grundades på att bolaget inte hade något avgörande inflytande över Caffaro.

32 Enligt sökanden kan kommissionen inte göra gällande att den i det angripna beslutet endast har upprepat vissa av de omständigheter som finns med i meddelandet om invändningar eller att endast vissa av omständigheterna som anges i skäl 411 i det angripna beslutet var relevanta för att hålla sökanden ansvarig. Att kommissionen i meddelandet om invändningar räknar upp ett antal invändningar och samtidigt förbehåller sig möjligheten att fastställa vilka av dessa som ska anses vara avgörande, efter det att de berörda företagen framställt sina bestridanden, strider mot sistnämnda företags rätt till försvar.

33 Att kommissionen ändrade sitt tillvägagångssätt efter det att meddelandet om invändningar hade skickats utgör grund för att ogiltigförklara det angripna beslutet. Det angripna beslutet ska vidare ogiltigförklaras på grund av att det är ”ologiskt” och bristfälligt motiverat.

34 De enda omständigheter som beaktades i samband med meddelandet om invändningar (punkt 350 i meddelandet om invändningar) var ex-Caffaros innehav av hela aktiekapitalet i Caffaro, sökandens innehav av majoriteten av aktiekapitalet i ex-Caffaro och sökandens inflytande på beslutsprocessen i Caffaro. Hänvisningen till den aktuella fusionen, i punkt 349 i meddelandet om invändningar, gjordes inom ramen för en ”ren redogörelse för de faktiska omständigheterna” som inte rör den rättsliga bedömningen avseende ansvaret för överträdelsen. Denna hänvisning var så ”allmän och avlägsen” i förhållande till kommissionens rättsliga resonemang att sökanden omöjligt kunde förstå nödvändigheten av att besvara denna punkt.

35 Det var först i det angripna beslutet som kommissionen angav att sökanden tillskrevs ansvar för överträdelsen på grundval av bolagets fusion med ex-Caffaro. Den bristande överensstämmelsen mellan meddelandet om invändningar och det angripna beslutet medförde att sökanden inte fick tillfälle att yttra sig över invändningen i fråga, vilket utgör ett åsidosättande av sökandens rätt till försvar samt av artikel 27 i rådets förordning (EG) nr 1/2003 av den 16 december 2002 om tillämpning av konkurrensreglerna i artiklarna 81 [EG] och 82 [EG] (EGT L 1, 2003, s. 1).

36 Kommissionen har bestritt sökandens argument.

Tribunalens bedömning

37 Tribunalen ska inledningsvis erinra om de skäl som föranledde kommissionen att hålla sökanden ansvarig.

38 I skälen 370–379 i det angripna beslutet sammanfattade kommissionen, med hänvisning till unionsrättslig praxis, de principer som den avsåg att tillämpa för att identifiera vilka bolag som ansvarade för överträdelsen.

39 Kommissionen påpekade för det första att ett moderbolag kan hållas ansvarigt för ett dotterbolags rättsstridiga beteende i den mån dotterbolaget inte självständigt har bestämt sitt uppträdande på marknaden utan i huvudsak följt instruktioner från moderbolaget. Kommissionen preciserade att det kan presumeras att ett helägt dotterbolag i huvudsak följer instruktioner från sitt moderbolag och att denna presumtion kan motbevisas av moderbolaget (skäl 374 i det angripna beslutet).

40 Kommissionen angav för det andra, genom en hänvisning, *e contrario*, till domstolens överväganden i dom av den 16 november 2000 i mål C-279/98 P, Cascades mot kommissionen (REG 2000, s. I-9693, punkterna 78 och 79), att för det fall den juridiska person som ursprungligen ansvarade för överträdelsen upphör att existera och, genom att helt enkelt inkorporeras i en annan juridisk person, förlorar sin rättskapacitet, ska sistnämnda hållas ansvarig för den överträdelse som det inkorporerade företaget gjort sig skyldigt till (skäl 378 i det angripna beslutet).

41 Vad gäller sökandens ansvar angav kommissionen för det första att bolaget kontrollerade ”dotterbolaget [ex-Caffaro] under hela den tid som överträdelsen pågick och att bolaget, genom [ex-Caffaro], också kontrollerade [Caffaro] vid tidpunkten då sistnämnda bolag övertog natriumperboratverksamheten” (skäl 408 i det angripna beslutet). I samma skäl i det angripna beslutet konstaterade kommissionen att det förekom vissa ekonomiska och personliga band mellan de tre berörda bolagen.

42 Kommissionen erinrade därefter om att Caffaro lämnade marknaden för natriumperborat under sommaren 1999 och att ex-Caffaro inkorporerades i sökanden år 2000 (skäl 409 i det angripna beslutet).

43 I skäl 410 i det angripna beslutet redogjorde kommissionen för de argument varigenom sökanden bestred bolagets solidariska ansvar, grundade bland annat på att sökanden endast innehade 53–59 procent av aktiekapitalet i ex-Caffaro vid tidpunkten för överträdelsen, vilket inte räcker för att hålla bolaget ansvarigt.

44 I skäl 411 i det angripna beslutet angav kommissionen slutligen följande:

”... [T]värtemot [sökandens] påstående, följer bolagets ansvar inte av innehavet på 53–59 procent av aktiekapitalet i [ex-Caffaro] under den tid som överträdelsen pågick, utan av [bolagets] fusion ... med [ex-Caffaro], det moderbolag som till hundra procent ägde [Caffaro], enheten som var direkt involverad i överträdelsen. Kontrollen mellan [sökanden] och [ex-Caffaro] är således inte i fråga i detta avseende. Det är kontrollförhållandet mellan enheten SNIA[-]Caffaro (som efter fusionen ändrade namn till SNIA) och dotterbolaget [Caffaro] som ska prövas här. Med hänsyn till det hundraprocentiga ägandeförhållandet som vid tidpunkten för överträdelsen band samman [ex-Caffaro] (nu fusionerad med [sökanden]) och [Caffaro], beviset på [ex-Caffaros] beroendeställning i förhållande till [sökanden] ... vad gäller bolagets beslutsprocess, samt kopplingarna mellan enheterna när det gäller personalfrågor, anser kommissionen att [ex-Caffaro] utövade ett avgörande inflytande över dotterbolaget och att de omständigheter som anförts av [sökanden] inte kan bryta presumtionen såsom den formulerats i meddelandet om invändningar.”

45 Sökanden har förvisso i sin ansökan framställt tre anmärkningar avseende i huvudsak avsaknaden av relevanta kopplingar mellan de tre aktuella bolagen. Det följer emellertid av sökandens argument och av dess yttranden vid förhandlingen att bolaget har åberopat tre grunder till stöd för sin talan. Som första grund har sökanden gjort gällande att kommissionen gjorde en felaktig rättstillämpning och oriktig bedömning då den konstaterade att bolaget var solidariskt ansvarigt. Genom den andra grunden har sökanden gjort gällande en bristande överensstämmelse mellan meddelandet om invändningar och det angripna beslutet. Den tredje grunden avser åsidosättande av motiveringsskyldigheten.

Påståendet om felaktig rättstillämpning och oriktig bedömning

46 Sökanden har gjort gällande att kommissionen begick ett fel när den fastställde ansvaret för den aktuella överträdelsen. Sökanden har härvid för det första gjort gällande att kommissionen inte har visat att ex-Caffaro utövade ett avgörande inflytande över Caffaro. Kommissionen har inte heller visat att sökanden utövade ett sådant avgörande inflytande över Caffaro. Kommissionen har slutligen inte styrkt att fusionen mellan ex-Caffaro och sökanden är relevant.

47 Tribunalen påpekar att det följer av de ovannämnda skälen i det angripna beslutet, särskilt skäl 411 (se ovan punkt 44), att konstaterandet avseende sökandens ansvar för överträdelsen grundar sig på att ex-Caffaro (det bolag som vid tidpunkten för omständigheterna innehade 100 procent av aktiekapitalet i Caffaro – ett bolag som deltog direkt i kartellen) inkorporerats i sökanden.

48 Denna slutsats vederläggs inte av den omständigheten att kommissionen, i skälen 408 och 411 i det angripna beslutet, också anförde vissa omständigheter avseende banden mellan de aktuella bolagen vid tidpunkten då överträdelsen pågick, bland annat ”Caffaros beroendeställning i förhållande till [sökanden] vad gäller bolagets beslutsprocess, samt kopplingarna mellan enheterna när det gäller personalfrågor”. Att dessa uppgifter är kompletterande följer klart av skäl 411 i det angripna beslutet, där

det anges att ”kontrollen mellan [sökanden] och det tidigare företaget [ex-Caffaro] inte [är] i fråga”.

49 Vad för det första avser sökandens argument avseende förhållandet mellan ex-Caffaro och Caffaro, erinrar tribunalen om att i det specifika fallet då ett moderbolags helägda dotterbolag har begått en överträdelse föreligger det enligt fast rättspraxis en presumtion för att moderbolaget faktiskt utövar ett avgörande inflytande över dotterbolaget.

50 Under dessa omständigheter är det tillräckligt att kommissionen visar att moderbolaget innehade hela aktiekapitalet i ett dotterbolag, för att kunna konstatera att moderbolaget utövar ett avgörande inflytande på dotterbolagets affärspolitik. Kommissionen kan då hålla moderbolaget solidariskt betalningsansvarigt för de böter som ålagts dotterbolaget, förutsatt att moderbolaget, på vilket det ankommer att bryta presumtionen, inte kan bevisa att dotterbolaget uppträder självständigt på marknaden (se domstolens dom av den 10 september 2009 i mål C-97/08 P, Akzo Nobel m.fl. mot kommissionen, REG 2009, s. I-8237, punkterna 60 och 61 samt där angiven rättspraxis).

51 Med beaktande av ovanstående rättspraxis kunde kommissionen således i förevarande fall fastställa att ex-Caffaro utövade ett avgörande inflytande över Caffaro på grundval av en presumtion som följer av det hundraprocentiga ägandeförhållandet mellan dessa två bolag.

52 Tribunalen underkänner följaktligen sökandens argument att kommissionen inte kunde grunda sig på en ren presumtion utan var skyldig att lägga fram konkreta bevis för bolagets inflytande. För att motbevisa den aktuella presumtionen ankom det nämligen på sökanden att lägga fram tillräcklig bevisning för att visa att Caffaro uppträdde självständigt på marknaden i förhållande till sitt moderbolag ex-Caffaro.

53 Sökanden lade inte fram någon sådan bevisning under det administrativa förfarandet och har inte heller gjort det vid tribunalen. Sökanden har endast bestritt lagenligheten av den aktuella presumtionen och hävdat att det inte föreligger några relevanta kopplingar mellan Caffaro och sökanden. Tribunalen anser följaktligen att det var rätt av kommissionen att konstatera att ex-Caffaro utövade ett avgörande inflytande över Caffaro vid tidpunkten för överträdelsen på grundval av en presumtion som inte vederlagts och att dessa två bolag således utgjorde en ekonomisk enhet som ansvarade för överträdelsen.

54 Vad för det andra gäller förhållandet mellan den ifrågavarande ekonomiska enheten och sökanden, följer det av skäl 411 i det angripna beslutet att konstaterandet avseende sökandens solidariska ansvar grundar sig på att ex-Caffaro, det bolag som utövade ett avgörande inflytande över Caffaro, hade inkorporerats i sökanden, och inte på att sökanden utövade ett avgörande inflytande över Caffaro vid tidpunkten för överträdelsen.

55 Sökandens argument att kommissionen inte visade att bolaget hade utövat ett avgörande inflytande över Caffaro är följaktligen verkningslöst och kan inte godtas.

56 Vad för det tredje avser sökandens argument att fusionen i fråga inte utgör en omständighet som kan medföra att bolaget hålls ansvarigt för överträdelsen och att bolaget i vart fall inte är ex-Caffaros ekonomiska efterträdare, erinrar tribunalen om att då en enhet som har överträtt konkurrensreglerna ändras i rättsligt eller organisatoriskt avseende, medför denna ändring, enligt fast rättspraxis, inte nödvändigtvis att ett nytt företag blidas som är befriat från ansvar för överträdelsen, om det i ekonomiskt hänseende föreligger identitet mellan de båda enheterna (se domstolens dom av den 11 december 2007 i mål C-280/06, ETI m.fl., REG 2007, s. I-10893, punkt 42 och där angiven rättspraxis).

57 För ett effektivt genomförande av konkurrensreglerna kan det nämligen vara nödvändigt att tillskriva den nya innehavaren av det företag som begått överträdelsen ansvar för denna, under förutsättning att den nya innehavaren verkligen kan anses som efterträdare till den ursprungliga innehavaren (förstainstansrättens dom av den 30 september 2009 i mål T-161/05, Hoechst mot kommissionen, REG 2009, s. II-3555, punkt 51).

58 Detta kriterium om ”ekonomisk kontinuitet” blir aktuellt under särskilda omständigheter, såsom bland annat då den juridiska person som är ansvarig för driften av företaget har upphört att existera i juridisk mening efter det att överträdelsen begicks (domstolens dom av den 8 juli 1999 i mål C-49/92 P, kommissionen mot Anic Partecipazioni, REG 1999, s. I-4125, punkt 145) eller om det skett omstruktureringar inom en koncern där den ursprungliga innehavaren inte nödvändigtvis juridiskt sett upphör att existera, men inte längre utövar ekonomisk verksamhet i nämnvärd omfattning på den relevanta marknaden och om det finns ett strukturellt samband mellan den ursprungliga och den nya innehavaren av företaget (domstolens dom av den 7 januari 2004 i de förenade målen C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P och C-219/00 P, Aalborg Portland m.fl. mot kommissionen, REG 2004, s. I-123, punkt 359).

59 Tvärtemot vad sökanden har gjort gällande föreligger sådana särskilda omständigheter i förevarande mål.

60 Såsom framgår av punkt 53 ovan begicks nämligen den aktuella överträdelsen av det företag som vid tidpunkten för de faktiska omständigheterna bestod av bolagen Caffaro och ex-Caffaro. Sistnämnda bolag upphörde att existera i juridisk mening efter det att överträdelsen begåtts till följd av att det slogs samman med sökanden.

61 Sökanden kan i detta avseende inte med framgång göra gällande att bolaget, trots sin sammanslagning med ex-Caffaro, inte i praktiken övertog några av de materiella och personella resurser som medverkade till överträdelsen.

62 Om företaget i fråga sedermera har upphört att existera till följd av att det inkorporerats i ett förvärvande bolag övertar förvärvaren nämligen, enligt fast rättspraxis, företagets tillgångar och skyldigheter, inklusive ansvar för överträdelser av unionsrätten. I sådant fall kan ansvaret för den överträdelse som det inkorporerade företaget gjort sig skyldigt till tillskrivas förvärvaren (se förstainstansrättens dom av den 14 december 2006 i de förenade målen T-259/02–T-264/02 och T-271/02, Raiffeisen Zentralbank Österreich m.fl. mot kommissionen, REG 2006, s. II-5169, punkt 326 och där angiven rättspraxis).

63 Det har i detta avseende inte någon betydelse att dotterbolaget Caffaro som deltagit i överträdelsen fortsätter att existera juridiskt sett. Eftersom det rör sig om en av de två juridiska personer som ansvarar för driften av den aktuella ekonomiska enheten, utgör möjligheten att ålägga dotterbolaget påföljder inte hinder för att dess moderbolag, ex-Caffaro, och följaktligen sökanden, tillskrivs ansvar för överträdelsen.

64 Dessa överväganden stärks dessutom av den omständigheten att fusionen mellan ex-Caffaro och sökanden skedde inom en bolagskoncern som redan existerade vid tidpunkten för överträdelsen.

65 Såsom framgår av de omständigheter som det redogörs för i skälen 408 och 411 i det angripna beslutet, vilka sökanden inte har ifrågasatt, var sökanden nämligen vid tidpunkten för överträdelsen, med ett innehav på 53–59 procent av aktiekapitalet inte endast den största aktieägaren i ex-Caffaro. Sökanden utsåg dessutom alla styrelseledamöterna i detta bolag, varav en även var ledamot i sökandens styrelse. Det finns vidare omständigheter som tyder på att sökanden var inblandad i beslutsprocessen för ex-Caffaro och Caffaro. Detta följer av att beslutet av sistnämnda bolag att lämna marknaden för natriumperborat var bilagt protokollet för det möte som sökandens ledning höll den 19 januari 1999 (skäl 411 i det angripna beslutet).

66 Med beaktande av dessa omständigheter ingick fusionen mellan de berörda bolagen – som ägde rum efter det att överträdelsen begicks – i en intern omstrukturering inom en koncern av strukturellt förenade bolag. Detta utgör stöd för att det förelåg ekonomisk kontinuitet mellan ex-Caffaro och sökanden (se, för ett liknande resonemang, domen i de ovan i punkt 58 nämnda förenade målen Aalborg Portland m.fl. mot kommissionen, punkterna 344 och 359).

67 I övrigt görs i nämnda skäl skillnad mellan det aktuella målet och de ärenden som resulterade i kommissionens beslut 85/74/EEG av den 23 november 1984 om ett förfarande enligt artikel [81 EG] (ärende IV/30.907 – Peroxider) (EGT L 35, 1985, s. 1), kommissionens beslut 86/398/EEG av den 23 april 1986 om ett förfarande enligt artikel [81 EG] (ärende IV/31.149 – Polypropylen) (EGT L 230, s. 1) och kommissionens beslut 89/191/EEG av den 21 december 1988 om ett förfarande enligt artikel [81 EG] (ärende IV/31.866 – PEBD) (EGT L 74, 1989, s. 21). Dessa beslut som åberopats av sökanden avser nämligen överlåtelse av verksamhet som berörs av överträdelsen mellan bolagskoncerner utan några strukturella kopplingar. Besluten saknar därför i detta avseende likheter med förevarande mål.

68 Mot bakgrund av ovanstående var det, i enlighet med den rättspraxis som det redogörs för ovan i punkterna 56–58, riktigt av kommissionen att hålla sökanden – i egenskap av ny innehavare av den ekonomiska enheten i fråga – solidariskt ansvarig för den överträdelse som begåtts av den enhet som utgörs av bolagen Caffaro och ex-Caffaro, eftersom sistnämnda bolag inkorporerades i sökanden efter det att överträdelsen begicks. Detta faktum styrks för övrigt av att fusionen var del av en omstrukturering inom koncernen.

69 Talan kan således inte vinna bifall såvitt avser denna grund.

Den påstått bristande överensstämmelsen mellan meddelandet om invändningar och det angripna beslutet

70 Sökanden har i huvudsak gjort gällande att kommissionen inte i meddelandet om invändningar i tillräcklig grad redogjorde för den omständigheten på grundval av vilken sökanden hölls ansvarig för överträdelsen, det vill säga bolagets fusion med ex-Caffaro.

71 Sökanden har bland annat hävdat att kommissionen, genom att i det angripna beslutet grunda sig på den aktuella fusionen, ändrade det resonemang som framförts i meddelandet om invändningar och som grundade sig på att sökanden utövade ett avgörande inflytande över ”sitt dotterbolag Caffaro” (punkt 350 i meddelandet om invändningar). Den bristande överensstämmelsen mellan meddelandet om invändningar och det angripna beslutet utgör enligt sökanden ett åsidosättande av artikel 27 i förordning nr 1/2003 samt av sökandens rätt till försvar.

72 Kommissionen har anfört att dessa argument inte kan tas upp till sakprövning då de utgör en ny grund som anfördes för första gången i repliken.

73 Tribunalen erinrar om att enligt artikel 48.2 i rättegångsreglerna får nya grunder inte åberopas under rättegången, såvida de inte föranleds av rättsliga eller faktiska omständigheter som framkommit först under förfarandet. En grund som utgör en utvidgning av en grund som tidigare – direkt eller underförstått – har åberopats i ansökan och som har ett nära samband med denna kan emellertid prövas i sak (se förstainstansrättens dom av den 19 september 2000 i mål T-252/97, Dürbeck mot kommissionen, REG 2000, s. II-3031, punkt 39 och där angiven rättspraxis).

74 Sökanden har i ansökan i förevarande mål gjort gällande att kommissionen ”ändrade sin rättsliga motivering vad gäller förhållandet mellan [sökanden] och Caffaro jämfört med vad som angavs i meddelandet om invändningar. Kommissionen grundade sig nämligen på ett nytt ställningstagande om ... [tillämpning av presumtionen om ett avgörande inflytande]” samt på att ”[sökandens] ansvar... i högre grad följer av [bolagets] fusion med [ex-Caffaro] än av [dess] verkliga deltagande ... i överträdelsen”.

75 Tribunalen anser att sökanden genom dessa argument redan i ansökan anförde argument om en bristande överensstämmelse mellan meddelandet om invändningar och det angripna beslutet. Kommissionen besvarade för övrigt själv dessa argument i sitt svaromål genom att bland annat ange att samtliga relevanta omständigheter och rättsliga principer som tillämpades i det angripna beslutet fanns angivna i meddelandet om invändningar.

76 Under dessa omständigheter ska de argument som sökanden lade fram i repliken, avseende ett åsidosättande av artikel 27 i förordning nr 1/2003 samt av bolagets rätt till försvar till följd av den påstått bristande överensstämmelsen i fråga, anses som en utvidgning av en grund som underförstått togs upp redan i ansökan.

77 Talan ska därmed prövas i sak såvitt avser förevarande grund.

78 När det gäller bedömningen i sak erinrar tribunalen om att kommissionen, enligt artikel 27.1 i förordning nr 1/2003, innan den fattar ett beslut är skyldig att ge berörda företag tillfälle att yttra sig över kommissionens invändningar. Kommissionen ska endast grunda sina beslut på invändningar som de berörda parterna har fått tillfälle att yttra sig över.

79 Det processrättsliga skydd som avses med denna bestämmelse är ett utflöde av principen om iakttagande av rätten till försvar. Enligt denna princip ska ett meddelande om invändningar, vilket kommissionen riktar till ett företag som den avser att ålägga sanktioner på grund av att konkurrensreglerna har överträtts, innehålla de väsentliga omständigheter som åberopas mot detta företag, såsom de faktiska omständigheter som kritiseras, hur dessa omständigheter ska kvalificeras och de bevis som kommissionen grundar sig på, detta för att företaget ska ha möjlighet att framföra sina argument inom ramen för det administrativa förfarande som inletts mot det (se, för ett liknande resonemang, domstolens dom av den 15 juli 1970 i mål 41/69, ACF Chemiefarma mot kommissionen, REG 1970, s. 661, punkt 26, svensk specialutgåva, s. 457, och av den 3 september 2009 i de förenade målen C-322/07 P, C-327/07 P och C-338/07 P, Papierfabrik August Koehler m.fl. mot kommissionen, REG 2009, s. I-7191, punkt 36).

80 Den rättsliga bedömning av de faktiska omständigheterna som gjorts i meddelandet om invändningar kan emellertid, per definition, endast vara provisorisk, och kommissionens senare beslut kan inte ogiltigförklaras endast på grund av att de definitiva slutsatser som dragits utifrån dessa omständigheter inte exakt motsvarar den provisoriska bedömningen. Kommissionen är nämligen skyldig att höra mottagarna av ett meddelande om invändningar och i förekommande fall beakta de synpunkter som lämnats som svar på de angivna invändningarna genom att ändra sin bedömning. Detta sker just i syfte att iaktta nämnda mottagares rätt till försvar (förstainstansrättens dom av den 8 juli 2004 i mål T-44/00, Mannesmannröhren-Werke mot kommissionen, REG 2004, s. II-2223, punkt 100, och av den 8 juli 2008 i mål T-54/03, Lafarge mot kommissionen, ej publicerad i rättsfallssamlingen, punkt 97).

81 Ett beslut som grundas på väsentliga omständigheter med avseende på vilka det berörda företaget inte har haft möjlighet att försvara sig ska ogiltigförklaras, oberoende av huruvida företaget kan hållas ansvarigt på grundval av andra omständigheter (se, för ett liknande resonemang, domen i de ovan i punkt 79 nämnda förenade målen Papierfabrik August Koehler m.fl. mot kommissionen, punkterna 43 och 44).

82 I förevarande mål redogjorde kommissionen, i punkterna 326–328 i meddelandet om invändningar, för de rättsliga principer och den rättspraxis enligt vilka ansvaret för en juridisk person som begått en överträdelse, när denna upphör att existera juridiskt sett, kan överföras på dess efterträdare. Kommissionen hänvisade särskilt till det fall då det bolag som ansvarar för överträdelsen har inkorporerats i ett annat bolag.

83 Vidare angav kommissionen inom ramen för sin bedömning avseende sökandens ansvar, i punkt 349 i meddelandet om invändningar, bland annat att ”såsom redogjorts för ovan, fusionerade [ex-]Caffaro med [sökanden] år 2000, och [Industrie Chimiche Caffaro] bytte namn till Caffaro”.

84 Tribunalen anser att kommissionens redogörelse för dessa omständigheter i meddelandet om invändningar gjorde det möjligt för sökanden att inse att den aktuella fusionen var relevant med hänsyn till sökandens ansvar och, således, att förstå innehållet i kommissionens invändning.

85 Detta förhållande påverkas inte av den omständigheten att kommissionen, även om den hänvisade till den aktuella fusionen i punkt 349 i meddelandet om invändningar, inte på ett precist sätt inkluderade denna omständighet i den rättsliga kvalificeringen av sökandens uppträdande mot bakgrund av de principer som anges i punkterna 326–328 i samma meddelande.

86 Det ska särskilt konstateras att kommissionen, trots hänvisningen till den aktuella fusionen i skäl 349 i meddelandet om invändningar, i följande skäl gjorde gällande att den antog att sökanden utövade ett avgörande inflytande över ”sitt dotterbolag Caffaro” med hänsyn till kopplingarna mellan de berörda bolagen vid tidpunkten för överträdelsen.

87 Som framgår av den rättspraxis som anges ovan i punkterna 79 och 80, är den rättsliga bedömningen av de faktiska omständigheterna i meddelandet om invändningar dock endast provisorisk. När kommissionen rättsligt preciserar denna bedömning i sitt slutliga beslut måste den kunna fästa större vikt vid omständigheter som tidigare ansetts som sekundära, dock under förutsättning att den endast stöder sig på sådana faktiska omständigheter som de berörda har lämnats tillfälle att yttra sig om, och att den under det administrativa förfarandet har lämnat sådan information som kan vara nödvändig för deras försvar (se, för ett liknande resonemang, generaladvokaten Bots förslag till avgörande i de ovan i punkt 79 nämnda förenade målen Papierfabrik August Koehler m.fl. mot kommissionen, REG 2009, s. I-7196, punkt 93).

88 Eftersom de rättsliga principerna och de faktiska omständigheterna i förevarande fall angavs i meddelandet om invändningar, utgjorde den omständigheten att kommissionen inte exakt angav det sätt som en av dessa faktiska omständigheter kvalificerades inte hinder för sökanden att försvara sig på ett ändamålsenligt sätt.

89 Denna slutsats stöds av att sökanden, vilket framgår av handlingarna i målet, såväl i sitt svar på meddelandet om invändningar som vid förhandlingen åberopade specifika argument avseende den ifrågavarande fusionens inverkan på sökandens ansvar för överträdelsen.

90 Härav framgår att meddelandet om invändningar möjliggjorde för sökanden att bedöma relevansen av bolagets fusion med ex-Caffaro inom ramen för invändningen avseende dess solidariska ansvar för överträdelsen och innebar tillfälle att framföra sina synpunkter beträffande denna omständighet.

91 Mot bakgrund av dessa överväganden finner tribunalen att det inte förekommer något fel i meddelandet om invändningar som påverkade sökandens möjlighet till försvar.

92 Talan kan således inte vinna bifall såvitt avser denna grund.

Det påstådda åsidosättandet av motiveringsskyldigheten

93 Sökanden har påstått att det angripna beslutet är bristfälligt motiverat vad gäller bolagets solidariska ansvar för överträdelsen samt att motiveringen är motsägelsefull.

94 Den motivering som krävs enligt artikel 253 EG ska enligt fast rättspraxis vara anpassad till rättsaktens beskaffenhet. Av motiveringen ska vidare klart och tydligt framgå hur den institution som har antagit rättsakten har resonerat, så att de som berörs därav kan få kännedom om skälen för den vidtagna åtgärden och så att behörig domstol ges möjlighet att utföra sin prövning (se domstolens dom av den 2 april 1998 i mål C-367/95 P, kommissionen mot Sytraval och Brink's France, REG 1998, s. I-1791, punkt 63 och där angiven rättspraxis).

95 Såsom framgår av punkterna 37–44 ovan redogjorde kommissionen i förevarande mål både för de rättsliga principerna och för de faktiska omständigheterna som låg till grund för konstaterandet avseende sökandens ansvar.

96 Det framgår särskilt av skäl 411 i det angripna beslutet att kommissionen konstaterade att ex-Caffaro utövade ett avgörande inflytande över Caffaro, med hänsyn bland annat till det hundraprocentiga ägandeförhållandet mellan dessa båda bolag vid tidpunkten för överträdelsen, vilket gav upphov till en presumtion som inte har motbevisats av sökanden.

97 Det framgår vidare av samma skäl att kommissionen höll sökanden ansvarig i egenskap av förvärvande bolag, med hänsyn till bolagets fusion med ex-Caffaro, som var moderbolag till Caffaro – det bolag som var direkt inblandat i den konkurrensbegränsande samverkan.

98 Den slutsats som kan dras av dessa överväganden motsägs inte av de andra omständigheterna som kommissionen har anfört, det vill säga att sökanden vid tidpunkten för överträdelsen var den största aktieägaren i ex-Caffaro och att det fanns vissa personliga kopplingar mellan de berörda bolagen (skäl 408 i det angripna beslutet) samt omständigheter som tydde på att sökanden hade varit involverad i beslutsprocessen i Caffaro (skäl 411 i det angripna beslutet). Dessa andra omständigheter bekräftar nämligen att det förelåg ekonomisk kontinuitet mellan ex-Caffaro och sökanden, eftersom de visar att den aktuella fusionen ägde rum inom en koncern av strukturellt förenade bolag som redan existerade vid tidpunkten för överträdelsen (se punkterna 64–66 ovan)

99 Tribunalen finner således att det inte föreligger någon sådan motsägelsefull motivering som sökanden har gjort gällande och som avser den omständigheten att kommissionen konstaterade att sökanden kontrollerade dotterbolaget under hela den tid som överträdelsen varade (skäl 408 i det angripna beslutet), för att sedan konstatera att denna omständighet ”inte [var] i fråga” (skäl 411 i det angripna beslutet). Det följer nämligen av skäl 411 i det angripna beslutet att sökandens kontroll över dotterbolaget vid tidpunkten för överträdelsen inte utgör grund för konstaterandet om bolagets ansvar, vilket grundas på dess egenskap av förvärvande bolag. Denna kontroll ingår endast i resonemanget som omständighet som pekar på att den ifrågavarande fusionen skedde inom en redan existerande bolagskoncern.

100 Sökanden har i övrigt felaktigt gjort gällande att det framgår av det angripna beslutet att kommissionen hade för avsikt att stå fast vid sin ståndpunkt i meddelandet om invändningar, enligt vilken sökandens ansvar följde av det inflytande som bolaget utövade över Caffaro och ex-Caffaro vid tidpunkten för överträdelsen.

101 Sökandens påstående grundas på att kommissionen i skälen 410 och 411 i det angripna beslutet prövade de argument genom vilka sökanden avsåg att visa att bolaget inte hade utövat något inflytande över Caffaro. Det var emellertid just som svar på dessa argument som kommissionen angav att ”... tvärtemot [sökandens] påstående, följer

bolagets ansvar inte av [dess innehav av] aktiekapitalet i Caffaro ... utan av [sökandens] fusion med [ex-Caffaro], det moderbolag som till hundra procent ägde [Caffaro]" (skäl 411 i det angripna beslutet).

102 Sökanden har slutligen kritiserat kommissionen för dess "försök att dela upp motiveringen i flera komponenter och att därvid endast prioritera vissa". Sökanden har härvid gjort gällande att även om skäl 411 i det angripna beslutet ansågs utgöra ett "konglomerat av skilda omständigheter" kan kommissionen "inte i efterhand påstå att endast vissa av dessa omständigheter ska anses ha betydelse för beslutet" (punkt 42 i repliken).

103 Sökanden har med denna kritik underlåtit att beakta det faktum att resonemanget i det angripna beslutet, utöver de huvudsakliga skälen, kan omfatta omständigheter som stärker dessa skäl.

104 Eftersom det framgår av samtliga ifrågavarande skäl att sökanden hölls solidariskt ansvarig på grundval av att bolaget hade förvärvat ett av de bolag som ansvarade för driften av den enhet som begått överträdelsen, kan redogörelsen för kopplingarna mellan de berörda bolagen vid tidpunkten för överträdelsen endast utgöra stöd för denna slutsats, såsom en bekräftelse av att den aktuella fusionen skedde inom en koncern av strukturellt förenade bolag.

105 Med beaktande av ovanstående konstateranden, kan talan inte vinna bifall såvitt avser grunden att motiveringsskyldigheten har åsidosatts och talan ska följaktligen ogillas i sin helhet.

Rättegångskostnader

106 Enligt artikel 87.2 i rättegångsreglerna ska tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Kommissionen har yrkat att sökanden ska förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom sökanden har tappat målet, ska kommissionens yrkande bifallas.

Mot denna bakgrund beslutar

TRIBUNALEN (sjätte avdelningen i utökad sammansättning)

följande:

1) Talan ogillas.

2) SNIA SpA ska ersätta rättegångskostnaderna.

Vadapalas Dittrich Truchot

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 16 juni 2011.

Underskrifter